



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИВАТНА УСТАНОВА  
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ  
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ  
«БЕЙТ-ХАНА»

Кафедра педагогіки та психології

**ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ**

(назва навчальної дисципліни)

**РОБОЧА ПРОГРАМА  
навчальної дисципліни**

**підготовки**

магістрів

(назва рівня вищої освіти)

**галузі знань**

01 Освіта/Педагогіка

(шифр і назва галузі знань)

**Спеціальності**

013 Початкова освіта

(код і найменування спеціальності)

Дніпро-2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» спеціальності 013 Початкова освіта освітньо-професійної програми підготовки магістрів для здобувачів вищої освіти I курсу.

**Розробник:** Сапожников С. В., доктор педагогічних наук, професор.

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології  
Протокол від «26» серпня 2021 року № 01

Зав. кафедри

  
(підпис)

д. пед. н., професор С. В. Сапожников  
(прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «30» серпня 2021 року

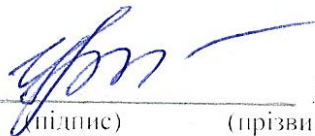
Гарант освітньої програми

  
(підпис)

д. пед. н. А. Н. Самодрин  
(прізвище та ініціали)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «31» серпня 2021 року

Завідувач навчально-методичного відділу

  
(підпис)

І. В. Зеркаль  
(прізвище та ініціали)

## Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни	вибіркова	вибіркова
Мова викладання	українська	українська
Передумови вивчення навчальної дисципліни	ОДЗ 1. 02 Філософія освіти	ОДЗ 1. 02 Філософія освіти
Курс	II	II
Семестр	III	III
Загальний обсяг годин / кредитів	90/3	90/3
Кількість змістовних модулів	2	2
Годин на аудиторне вивчення	30	14
Годин на самостійне вивчення	60	76
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

### 1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Педагогіка та психологія вищої школи» належить до вибіркової дисципліни циклу професійної підготовки згідно навчального плану підготовки фахівців.

**Метою** викладання навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» є забезпечити загальну теоретичну підготовку магістрів у галузі психології та педагогіки вищої школи, яка слугуватиме основою для їхньої практичної роботи, що пов'язана з викладацькою діяльністю.

#### **Завдання курсу:**

- розкрити основні теоретичні засади філософії педагогіки та психології вищої школи, дидактики та теорії виховання;
- дати загальну характеристику сучасного освітнього простору вищої школи, залучити студентів до аналізу його проблем та прогнозування перспектив розвитку;
- сформувати у студентів уміння розв'язувати практичні завдання навчально-виховного процесу у вищій школі;
- удосконалити навички самостійної навчальної роботи, в тому числі уміння опрацьовувати та систематизувати наукові літературні першоджерела;

- сприяти опануванню майбутніми фахівцями методики підготовки та проведення різних форм організації занять у ЗВО; методик вивчення особистості і колективу студентів, що необхідно для розробки і застосування сучасних освітніх технологій, вибору оптимальної стратегії навчання і виховання;
- формування освіченої, творчої особистості майбутнього вчителя початкових класів;
- ознайомлення студентів з методами психодіагностики професійних якостей педагога та педагогічного колективу.

**Предмет курсу:** розкриття студентам знань про особливості процесів гуманізації і гуманітаризації вищої освіти, формування уявлення про особистість, її розвиток, психічне здоров'я і прояв здібностей на шляху самовдосконалення, стилі педагогічного управління, формування навичок взаємодії з іншими, формування уявлень про психологію управління та імідж сучасного викладача вищої школи, розкриття наукових засад, мети і принципів професійної освіти, особливості сучасного науково-педагогічного процесу, формування уявлень щодо принципів, методів і форм організації навчання у ЗВО, методи психолого-педагогічних досліджень із проблем професійної підготовки фахівців.

**Основний зміст дисципліни:** Педагогіка вищої школи: предмет, завдання, функції, місце в структурі педагогічних наук, основні поняття педагогіки вищої школи, науково-педагогічний процес у ЗВО: сутність, структура, етапи, закономірності, принципи, рівні методологічного знання в педагогіці вищої школи, методи та етапи науково-педагогічного дослідження, загальна характеристика і класифікація студентів ЗВО, викладач ЗВО як організатор навчально-виховного процесу, права та обов'язки педагогічних та науково-педагогічних працівників, соціально-психологічна структура групи, визначення групи, її структури, видів, теорії лідерства, типи лідерів, стилі управління, стилі педагогічного управління, умови підвищення ефективності управління та співпраці, умови створення гарної атмосфери у колективі, психологія спілкування, психологічна характеристика процесу комунікації, моделі комунікації, закони успішної комунікації, види спілкування, психологічні умови успішного спілкування, засоби та бар'єри спілкування, спілкування як процес

сприйняття людьми один одного, стилі педагогічного спілкування, емоційний інтелект, емоційні компетенції, система вищої освіти в Україні, тенденції та перспективи розвитку, вища освіта в Україні, її основні принципи і завдання, тенденції та перспективи її розвитку в розвинених країнах світу у XXI столітті, інтеграція вищої освіти, організаційно-правове забезпечення вищої освіти, організація праці викладача вишу, педагогічне навантаження, місце та роль методичного забезпечення для якісної підготовки фахівців, робоча програма дисципліни, план заняття, опорні конспекти: їхня структура, методичні підходи до написання, сучасні підручники та навчальні посібники, комп'ютерна підтримка навчального процесу, методика проведення лекційних, семінарських і практичних занять, види лекцій та їх особливості, підготовка та організація лекційних занять, лектор та аудиторія, імідж лектора, його складові, семінарські заняття: види і методика їх проведення, практичні заняття як форма організації навчання, навчально-методичне забезпечення проведення занять, сучасні технології навчання у виші, сутність педагогічної інноватики, інтерактивне навчання, структура та процес ділової гри, ігрові технології у вищій школі, методика використання інформаційних технологій навчання: дистанційне навчання, комп'ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації, діагностика знань студентів, компоненти, функції і види контролю знань студентів, методи і форми організації контролю знань, шляхи їх удосконалення. Рейтинговий контроль знань. Особливості проведення заліків та іспитів. Комплексні екзаменаційні білети та методика їх розробки. Методичне забезпечення контролю і оцінки знань студентів.

## 2. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Педагогіка і психологія вищої школи» забезпечує набуття здобувачами освіти цілого ряду *компетентностей*.

### Компетентності, що формуються:

**Інтегральна компетентність** Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності у сфері початкової освіти.

**ЗК 1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

**ЗК 2.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

**ЗК 5.** Здатність працювати автономно.

**СК-1.** Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

**СК-2.** Здатність спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати різні стратегії комунікації, формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

**СК-3.** Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

**СК-5.** Здатність організовувати та управляти робочими та освітніми процесами в початковій освіті, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, співпраці з різними соціальними інституціями

#### **Програмні результати навчання:**

**ПРН 1** Критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування початкової освіти в Україні у перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах.

**ПРН.2.** Спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, формувати в учнів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.

**ПРН 4** Створювати особисту методичну систему навчання здобувачів початкової освіти предметів початкової школи, адаптувати її до різних умов освітнього процесу.

Після вивчення курсу «Педагогіка та психологія вищої школи» студенти повинні **знати:**

- основні принципи та систему освіти, її види, форми здобуття, складники освітні ступені та структуру закладів вищої освіти України;
- структуру державних стандартів вищої освіти;
- права та обов'язки учасників освітнього процесу;
- зміст та основні вимоги освітньої програми своєї спеціальності;

- вимоги до складу і змісту навчально-методичної документації зі спеціальності та дисципліни;

- сутність нових та інформаційних технологій навчання у вищій школі та дидактичні принципи побудови електронних навчальних посібників;

- принципи організації психолого-педагогічного дослідження;

**вміти:**

- самостійно опрацьовувати різні види джерел (навчальну та навчально-методичну літературу), критично її аналізувати і використовувати в педагогічній практиці та під час підготовки до занять;

- розробляти та проводити всі види занять і контрольних заходів у виші;

- організовувати та аналізувати власну науково-педагогічну діяльність;

- планувати навчальні заняття згідно з навчальним планом та програмою дисципліни;

- розробляти зміст, проводити структурування навчального матеріалу та проводити заняття різних видів;

- визначати методи та засоби навчання та контролю, аналізувати їх ефективність;

- організувати та керувати пізнавальною діяльністю студентів, формувати у студентів критичне мислення та вміння здійснювати діяльність зі всіма її складовими;

- здійснювати контроль і оцінку результатів та проводити корекцію процесу навчання;

- вирішувати завдання для контролю знань (в т. ч. завдання у тестовій формі) та ККР з дисципліни спеціальності;

- застосовувати комп'ютерну техніку в навчальному процесі.

### **3. Зміст програми навчальної дисципліни**

#### **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ**

### **Тема 1. Предмет, завдання та методи психології вищої школи**

Виникнення психології вищої школи як нової галузі психологічних знань. Основні напрями реформування вищої освіти та науки у ХХІ столітті. Предмет і основні категорії психології вищої школи як нової галузі психологічної науки. Завдання психології вищої школи на сучасному етапі реформування вищої освіти в Україні. Зв'язок психології вищої школи з іншими науками. Методологія і принципи психологічного дослідження. Класифікація методів збору та інтерпретації емпіричних психологічних фактів. Поняття про методику психологічного дослідження. Дослідницькі вміння. Етика дослідника.

Література [1,2, 6, 14]

### **Тема 2. Загальна психологічна характеристика студентського віку**

Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості; суперечливості та кризи студентського віку. Наголошується про те, що заклад вищої освіти

– один із провідних факторів соціалізації особистості студента як фахівця. Розкривається сутність адаптації студента до навчання у вищій школі, її видах та умовах ефективності. Наводяться типологічні особливості сучасних студентів.

Література [2, 6, 21, дод. 1, 6, 11]

**Тема 3. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою** У даній темі розглядається: навчально-професійна діяльність як провідна, її ознаки. Подається інформація про професіоналізацію особистості студента як новоутворення віку, а також фахова компетентність як показник психологічної готовності до професійної діяльності. Розкривається роль самовиховання в професійному зростанні студента.

Література [2, 6, 21, дод. 1, 6, 11]

### **Тема 4. Психологія студентської групи**

У даній темі розглядається поняття: психологічні особливості студентської групи та її структура; розвиток студентської групи, характеристика студентського колективу; міжособистісні стосунки в студентській групі; проблема лідера та лідер-



ства; психологічні особливості студентського самоврядування.

Література [12, 21, дод.1, 6, 11]

### **Тема 5. Психологія виховання студентської молоді**

Сучасні вимоги до особистості фахівця з вищою освітою та завдання виховання студентів. Мета і зміст виховання студентської молоді. Блоки навчально-професійної діяльності студентів: операційно-дійовий блок, блок потреб, мотивів і інтересів, блок міжособистісного та ділового педагогічного спілкування викладача і студентів. Психологічні механізми формування якостей особистості та аналіз відповідних функцій виховання. Виховання в широкому значенні слова.

Система суспільних цінностей, соціальних норм буття. Духовність. Національна самосвідомість. Функції національної самосвідомості. Українські народні цінності. Стратегічні орієнтири виховання студентів у ВНЗ. Вчинок. Етапи становлення моральної свідомості та критерії моральної вихованості. Основні напрями реалізації виховних функцій у вищому навчальному закладі та їх характеристика.

Література [12, 21, дод. 1, 4, 5, 19, 20]

### **Тема 6. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів**

Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами. Педагогічне спілкування. Функції спілкування: соціально-перцептивна, комунікативно-поведінкова, емоційна, соціальна самопрезентація. Психологічна характеристика педагогічної взаємодії. Характеристика професійно-педагогічного спілкування (за В.О. Кан-Каликом). Значення педагогічного спілкування як форми контактної педагогічної взаємодії. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів. Діалогічне спілкування, його психологічна характеристика.

Література [12, 21, дод. 1, 4, 5, 19, 20]

### **Тема 7. Психологія професійної освіти**

Психологічні основи професійного самовизначення та класифікація професій. Психологія професійного становлення особистості. Професійна готовність спеціаліста.

## **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ:**

### **Тема 8. Теоретичні та методичні основи педагогіки вищої школи**

Концептуальні напрямки розвитку вищої освіти в Україні. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу.

Роль вищої освіти у сучасній цивілізації. Предмет та основні категорії педагогіки вищої школи. Методи та методика сучасного науково-педагогічного дослідження.

Література [1, 15, 17, 18, 21, 22]

### **Тема 9. Система вищої освіти як особливий соціальний інститут. Нормативні вимоги до освітньо-виховного процесу у вищій школі**

Нормативні вимоги до освітньо-виховного процесу у вищій школі. Поняття про соціальні інститути та інститути соціалізації. Першочергові завдання які має вирішити система вищої освіти України. Особливості сучасної системи вищої освіти України як соціального інституту.

Література [1-4, 15, 17, 18, 21, 22]

### **Тема 10. Українське студентство як особлива соціально-демографічна група молоді**

Поняття «студентство», історичні та соціальні аспекти. Права і обов'язки студентів. Студентство як об'єкт педагогічної діяльності. Адаптація студентства до умов навчання у ЗВО.

Література [1, 15, 17, 18, 21, 22]

### **Тема 11. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу**

Сутність поняття культури. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу. Спілкування як компонент професійної педагогічної діяльності. Мовленнєва культура педагога та її роль в навчально-виховному процесі. Загальне поняття педагогічної техніки викладача вузу.

Література [1, 15, 17, 18, 21, 22]

**Тема 12. Організація навчального процесу у вищій школі**

Сутність процесу навчання у структурі цілісного педагогічного процесу вищого навчального закладу. Функції навчання у вищому навчальному закладі. Компоненти навчального процесу вищого навчального закладу. Структура процесу навчання.

Література [1-4, 15, 17, 18, 21, 22]

**Тема 13. Сучасні технології та методи навчання у вищій школі**

Поняття про методи навчання та їх класифікацію Методи викладання. Методи учіння. Сучасні технології та методи навчання у вищому навчальному закладі. Моделювання як метод наукового дослідження і метод навчання.

Література [1-4, 15, 17, 18, 20, 21, 22]

**Тема 14-15. Форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі.** Методика читання лекцій. Методика проведення практичних і семінарських занять. Методика оцінки знань, вмінь та навичок (прийняття екзаменів і заліків). Методика організації курсового і дипломного проектування. Організація практичної підготовки фахівців. Організація самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Література [1-5, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 22]

**4. Структура навчальної дисципліни**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											Форми контролю
	Денна форма					Заочна (вечірня) форма						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
	л	с/п	лаб	сп		л	с/п	лаб	інд	сп		
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12	13	
<b>Модуль 1</b>												
<b>Змістовий модуль 1. Основи психології вищої школи</b>												
1. Предмет, завдання та методи психології вищої школи	2	2	-	-	-	2	2	-	-	-	-	
2. Загальна психологічна характеристика студентського віку	6	2	-	-	4	4	-	-	-	-	4	У
3. Професійне становлення особистості студента як майбутнього	4		-	-	4	4	-	-	-	-	4	ПК

фахівця з вищою освітою												
4. Психологія студентської групи.	6	2	-	-	4	6	-	-	-	-	4	У
5. Психологічний аналіз учіння студентів	6	-	2	-	4	4	-	2	-	-	4	ПК
6. Психологія виховання студентської молоді	4		-	-	4	4	-	-	-	-	4	У
7. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів	4	-	-	-	4	4	-	-	-	-	4	Те
8. Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи	2	2	-	-	-	6	2	-	-	-	4	КР
<b>Разом за змістовим модулем І</b>	<b>34</b>	<b>8</b>	<b>2</b>	<b>-</b>	<b>24</b>	<b>34</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>28</b>	
<b>Змістовий модуль 2. Основи педагогіки вищої школи</b>												
8. Теоретичні та методичні основи педагогіки вищої школи	8	2	-	-	6	8	2	-	-	-	6	У
9. Система вищої освіти як особливий соціальний інститут. Нормативні вимоги до освітньо-виховного процесу у вищій школі	6	-	2	-	4	6	-	-	-	-	6	ПК
10. Українське студентство як особлива соціально-демографічна група молоді	8	-	2	-	6	6	-	-	-	-	6	ПК
11. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу	6	-	-	-	6	6	-	-	-	-	6	Р
12. Організація навчального процесу у вищій школі	8	-	4	-	4	6	-	-	-	-	6	Те
13. Сучасні технології та методи навчання у вищій школі	10	2	2	-	6	8	-	2	-	-	6	К
14-15. Форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі	6	-	2	-	4	8	2	-	-	-	6	У
16. Методи, організаційні форми й засоби виховної роботи у вищій школі	4	2	2	-		8	-	2	-	-	6	КР
<b>Разом за змістовим модулем 2</b>	<b>56</b>	<b>6</b>	<b>14</b>	<b>-</b>	<b>36</b>	<b>56</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>48</b>	
<b>Всього годин</b>	<b>90</b>	<b>14</b>	<b>16</b>	<b>-</b>	<b>60</b>	<b>90</b>	<b>8</b>	<b>6</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>76</b>	

Форми контролю: усне опитування – У

контрольні роботи – КР  
 перевірка конспектів – ПК  
 тестування – Т  
 колоквиум – К  
 тези - Те  
 реферат - Р

### 5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Мак. кількість балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Предмет, завдання та методи психології вищої школи	2	2	
2	Загальна психологічна характеристика студентського віку	2	-	2
3	Психологія студентської групи	2	-	2
4	Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи	2	2	2
5	Теоретичні та методичні основи педагогіки вищої школи	2	2	2
6	Сучасні технології та методи навчання у вищій школі	2	-	2
7	Методи, організаційні форми й засоби виховної роботи у вищій школі	2	-	2
<b>Усього годин</b>		<b>14</b>	<b>8</b>	<b>12</b>

### 6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Мак. кількість балів
		Денна форма	Заочна форма	
1.	Система вищої освіти як особливий соціальний інститут. Нормативні вимоги до освітньо-виховного процесу у вищій школі	2	-	5
2.	Українське студентство як особлива соціально-демографічна група молоді	2	-	5
3.	Сучасні технології та методи навчання у вищій школі	2	2	5
<b>Усього годин</b>		<b>6</b>	<b>2</b>	<b>15</b>

### 7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Мак. кількість балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Психологічний аналіз учіння студентів	2	2	5
2	Організація навчального процесу у вищій школі	4	-	5
3	Форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі	2	-	5
4	Методи, організаційні форми й засоби виховної роботи у вищій школі	2	2	5
<b>Усього годин</b>		<b>10</b>	<b>4</b>	<b>20</b>

### 8. Теми лабораторних занять

Лабораторних занять не заплановано.

## 9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Мак. кількість балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Загальна психологічна характеристика студентського віку	4	4	
2	Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою	4	4	2
3	Психологія студентської групи.	4	4	
4	Психологічний аналіз учіння студентів	4	4	
5	Психологія виховання студентської молоді	4	4	2
6	Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів	4	4	2
7	Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи	-	4	
8	Теоретичні та методичні основи педагогіки вищої школи	6	6	
9	Система вищої освіти як особливий соціальний інститут. Нормативні вимоги до освітньо-виховного процесу у вищій школі	4	6	
10	Українське студентство як особлива соціально-демографічна група молоді	6	6	
11	Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу	6	6	2
12	Організація навчального процесу у вищій школі	4	6	
13	Сучасні технології та методи навчання у вищій школі	6	6	
14	Форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі	4	6	
15	Методи, організаційні форми й засоби виховної роботи у вищій школі	-	6	
<b>Усього годин</b>		<b>60</b>	<b>76</b>	<b>8</b>

## 10. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

### Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальні завдання мають за мету сформувати у студентів перші навички самостійних досліджень. Вони є важливим етапом підготовки до виконання курсових робіт з психолого-педагогічних дисциплін та дипломної роботи при проходженні магістерської підготовки. Теми індивідуальних завдань визначають викладачі, які ведуть семінарські заняття. Терміни виконання та способи оцінки визначаються картою.

1. Психологічна характеристика студентського віку. Опрацювавши тему за підручником і першоджерелами, створити свою типологію сучасних студентів
2. Психологія студентської групи. Охарактеризувати функції та засоби дій куратора академічної групи щодо адаптації першокурсників до умов навчання у ВНЗ і стано-

влення студентської академічної групи.

3. Професіоналізм особистості та діяльності викладача вищої школи. Опрацювавши зміст теми, скласти карту інвентаризації власних професійно-спрямованих якостей.

4. Психологія педагогічної взаємодії викладача зі студентами. Проаналізувати у таблиці зміст директивної та діалогічної форм спілкування викладача зі студентами, визначивши переваги та недоліки кожної форми

**Індивідуальна навчально-дослідна робота** є видом поза аудиторної індивідуальної діяльності магістранта, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання магістрантами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Науково-педагогічне дослідження у вигляді творчого проекту (машинописний варіант, відеоряд у вигляді презентації у програмі PowerPoint), що охоплює змістовий блок одного із модулів.

Орієнтовна структура ІНДЗ – вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаних джерел. Один із додатків – Презентація у програмі PowerPoint. Пропонована тематика творчих проектів:

- Генеза компетентнісного підходу у західній та українській педагогічній теорії.
- Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в Україні: теорія і практика.
- Організація навчального процесу у ВНЗ України і світу (порівняльний аналіз).
- Форми організації навчального процесу у ВНЗ. Лекція: вступний етап лекційного заняття (навчальна дисципліна і тема за вибором магістранта).
- Інноваційні форми та методи навчання у вищій школі країн Західної Європи та США.
- Сучасні технології навчання: досвід використання.
- Дистанційне навчання як новітній вектор трансформації вищої освіти в Україні.
- Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі сучасної вищої школи.
- Викладач вищої школи, на якого чекає сучасна система вищої освіти в Україні.
- Психологічний портрет студента: вимоги та критерії оцінки

**Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання – 5 балів**

## 11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання – це система способів управління пізнавальною діяльністю студентів.

Форма занять	Методи навчання	№ тем, де використовується даний метод
<i>Лекції</i>	Проблемне викладання: чітке формулювання основних понять, їхня практична спрямованість, приклади проблемних ситуацій і залучення аудиторії до їхнього вирішення	1-12
	Періодичний діалог з аудиторією	1-12
	Використання ілюстративного матеріалу й технічних засобів навчання (мультимедійних систем)	1-12
	Використання елементів професійного гумору	1-12
<i>Практичні</i>		Не передбачено
<i>Семинарські</i>	Організація роботи на занятті у формі ділової, рольової гри	3, 6, 10, 12
	Диспут	5, 9, 11, 12
	Конференція	4, 5, 7
	«Круглий стіл» за тематикою самостійної роботи	9, 10
	Дискусія з актуальних проблемних питань	3, 5, 9, 11, 12
	Використанням імітаційних методів вивчення дисципліни	6, 7, 7, 11
	Аналіз конкретних ситуацій (case-study)	4, 6, 9
	Самостійне проведення занять студентами	8, 9, 10, 12
	Виконання проектів	4, 8
	Презентація результатів самостійної роботи	4, 6, 8
	Робота у малих групах	1-12
	Робота в парах для вирішення проблемних завдань	7, 9, 11

## 12. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Форми контролю	Методи контролю	№ тем, де використовується даний метод
<b>Усний</b>	Усні відповіді на запитання	1-12
	Пояснення зв'язків, залежностей, ходу роз'яснення задач	6-11
	Презентація результатів ІНДЗ	4, 8,9, 10
	Доповідь	3, 6, 7-12
<b>Письмовий</b>	Письмові тести	4, 8, 12
	Письмова відповідь на запитання	3, 6, 7-11
	Самостійна робота	2, 3, 6, 8
	Розв'язування задач	3, 6-8, 9

### Орієнтовний перелік питань підсумкового контролю

1. Перерахуйте основні особливості фізичного, емоційного, інтелектуального і особистісного розвитку студентів.
2. Як може викладач враховувати індивідуальні особливості студентів в процесі на-



вчання?

3. Як впливають на студентів занижені і завищені вимоги, що пред'являються до них викладачем в процесі навчання?
4. Охарактеризуйте особливості навчання студентів на відповідних курсах у вищих навчальних закладах.
5. За якими основними напрямками повинен відбуватися розвиток особистості студента як майбутнього спеціаліста ?
6. Визначити предмет і завдання психології вищої школи. Яке місце і значення цієї дисципліни в системі підготовки майбутніх викладачів ВНЗ?
7. Доведіть, що психологія вищої школи слугує вирішенню завдань реформування вищої освіти.
8. Визначити основні категорії психології вищої школи та довести їхню єдність у розв'язанні завдань професійної підготовки фахівця з вищою освітою.
9. Назвати низку проблем психології вищої школи в умовах сучасного реформування вищої ОСВІТИ в Україні та визначити шляхи їх вирішення.
10. Якщо сучасна вища освіта зазнала кризи, чи доцільно замінити її системою Інтернет або консалтингу? Порівняти поняття «знання» та «інформація».
11. Пояснити сутність і причини висування психологами нових принципів психології (В.П Зінченко: *«Єдність афекту та інтелекту»*; С.Д. Смирнов: *«Від діяльності до особистості»*). Чи пов'язані ці принципи з реформуванням сучасної вищої освіти?
12. Обґрунтуйте основні шляхи гуманітаризації сучасної освіти.
13. Що дає фахівцю опора на методи наукового пізнання?
14. Які вимоги ставляться до методів науково-психологічного дослідження?
15. Назвіть основні етапи психологічного дослідження.
16. Які особливості психологічних досліджень у галузі вищої освіти?
17. Чому, коли проводиться формувальний експеримент, обов'язково потрібно створювати не лише експериментальну, а й контрольну групу досліджуваних?
18. Назвіть актуальні, на Ваш погляд, теми психологічного дослідження в галузі психології вищої школи. Які психологічні методи дослідження можна застосувати для їхнього вивчення?

19. Викладач-дослідник: фантастика чи реальність? Якими якостями повинен володіти дослідник психологічної сфери особистості?
20. У чому полягає такт і дотримання етичних норм при проведенні психологічного дослідження?
21. Чи обов'язково повинна бути згода студентів на проведення з ними психологічного дослідження? Обґрунтуйте свою думку на підставі методології та етичних принципів психологічного дослідження.
22. Які завдання підготовки сучасного фахівця з вищою освітою?
23. В яких напрямках відбувається розвиток особистості студента як майбутнього фахівця і де його джерела? Назвати основні вектори професійного самовдосконалення студента.
24. Чи згодні Ви з визначенням навчально-професійної діяльності як процесу саморозвитку і самовиховання студентів? Чому?
25. Які труднощі зростання особистості фахівця з вищою освітою визначають сучасні психологи?
26. Чому пошук відповіді на питання про сенс життя допомагає юнакові перебороти кризу ідентичності? Чи згодні Ви з думкою, що кожен мусить знайти свій шлях саморозвитку і професійного самовдосконалення?
27. Яка роль позитивної «Я-концепції» Студента в його професійному становленні? Які сильні почуття пов'язані з «Я-концепцією»? Які ускладнення в професійному зростанні студента пов'язані з неадекватною самооцінкою?
28. Довести, що професійне становлення студента можна розглядати як зростання його особистості. Охарактеризувати показники професійної зрілості студента.
29. Які чинники становлення професійної спрямованості особистості студента?
30. Довести, що формування професійних здібностей має потрібну детермінацію: вроджені особливості нервової системи, вимоги діяльності, особистісні цінності.
31. Чи потрібен профвідбір абітурієнтів до навчання у ВНЗ певного профілю?
32. Розробити рекомендації наставнику групи стосовно шляхів оптимізації міжособистісних взаємин і згуртування студентського колективу (маючи на увазі Вашу групу).

33. Якими передумовами забезпечується успішне професійне самовизначення?
34. За якими основними стадіями відбувається професійне становлення особистості?
35. Розкрийте зміст професійних криз та їх зв'язок з віковими періодами.
36. Назвіть етапи професійного шляху за Сьюпером.
37. Назвіть етапи професійного шляху за Хейвіргхерстом.
38. Які основні стадії розвитку професіонала ( за Є.О.Клімовим).
39. Які чинники ініціюють кризи професійного розвитку?
40. Що лежить в основі професійної готовності спеціаліста?
41. У чому полягає роль концепції спільної продуктивної діяльності викладача зі студентами у вирішенні проблеми якості знань?

### **10. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ**

Підсумкова оцінка по дисципліні виставляється за 100-бальною шкалою згідно «Положення про організацію освітнього процесу». Завданнями поточного модульного контролю знань здобувачів є перевірка та оцінка:

- а) систематичності та активності роботи здобувача на аудиторних заняттях;
- б) виконання завдань, виданих для самостійного опрацювання;
- в) виконання модульних контрольних завдань;

г) розуміння та засвоєння матеріалу, набутих навичок та вмінь самостійно опрацьовувати матеріал, самостійно працювати з літературою та іншими джерелами, осмислювати та узагальнювати зміст теми та розділу, а також умінь усно чи письмово подавати матеріал у вигляді презентації, відповідей на запитання тощо.

Результати поточного контролю знань здобувачів вищої освіти входять як складові елементи до загальної (остаточної) оцінки знань здобувачів з певної дисципліни.

Оцінка знань *здобувачів усіх форм навчання* з навчальних дисциплін, формою підсумкового контролю яких є *іспит*, здійснюється на основі результатів поточного контролю (ПМК) – *60 балів* та підсумкового контролю знань (іспит) – *40 балів*.

Здобувач не може отримати екзаменаційну оцінку "автоматом" – без складання іспиту.

Загальна оцінка за результатом екзамену є незадовільною незалежно від інших оцінок, якщо здобувач отримає від 0 до 24 балів.

Якщо за результатами оцінювання роботи на заняттях студент отримав менше 36 балів, він не допускається до екзамену. Викладач, який веде семінарські заняття, визначає перелік завдань, що повинні бути виконані студентом для допуску до екзамену.

### Шкала оцінювання

Оцінка за шкалою ЄКТС	Шкала рейтингу	Оцінка за національною (чотирибальною) шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	82-89	4 (дуже добре)
C	75-81	4 (добре)
D	67-74	3 (задовільно)
E	60-66	3 (достатньо)
FX	35-59	2 (незадовільно) – потрібно допрацювати матеріал перед тим, як складати
F	1-34	2 (незадовільно) – з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

## 13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

### Базова

1. Сапожніков С. В. Педагогіка вищої школи України та Болонський процес: навч. посіб. / С. В. Сапожніков. – Д.: Інновація, 2010. – 358 с. (базовий підручник)
2. Автомонов П. П. Дидактика вищої школи / П. П. Автомонов. – К: Видавничо-поліграфічний «Київський університет», 2011. – 368 с.
3. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія. / А. М. Алексюк. – К: Либідь, 2013. – 611 с.
3. Безносюк О. О. Система модульно-рейтингового контролю успішності студентів: дис. канд. пед. наук : 013 / Безносюк О. О. – К, 2011. – 39 с.
4. Бебик В. М. Болонський процес: перспективи і розвиток у контексті інтеграції України в європейський простір вищої освіти: [монографія] / Бебик В. М. – К: МА-УП, 2006. – 200 с.
5. Буряк В. О. Керування самостійною роботою студентів / В. О. Буряк. // Вища школа.. – 2011. – №4. – С. 17–25.

6. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – К: Центр навчальної літератури, 2013. – 316 с.
7. Гронлунд Н. Е. Оцінювання студентської успішності: [практ. посіб.] / Н. Е. Гронлунд, Е. В. Норман. – К: КУМО, 2015. – 312 с.
11. Давидюк Н. М. Методика викладання психології: [навч. посіб.] / Н. М. Давидюк. – Чернівці: Технодрук, 2016. – 243 с.
12. Зимняя И. А. Педагогическая психология: учебник для вузов / И. А. Зимняя. – М: Логос, 2011. – 384 с. – (2-е изд, доп., испр. и перераб.).
13. Кремінь В. Г. Енциклопедія освіти / В. Г. Кремінь. – Акад. пед. наук України К: Юрінком Інтер, 2008. – 1038 с.
13. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі / В. В. Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. – 224 с.
14. Калашник Н. Г. Самостійна робота – потужний засіб сучасної освіти і виховання / Н. Г. Калашник, В. Л. Вертегел.. – Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015. – 326 с.
15. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник / А. І. Кузьмінський. – К: Знання, 2015. – 486 с.
16. Курлянд З. Н. Педагогіка вищої школи / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмельюк, А. В. Семенова. – К: Знання, 2014. – 495 с. – (3-тє вид., перероб. і доп).
17. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія / Т. М. Лисянська. – К: Каравела, 2012. – 264 с.
18. Мороз О. В. Педагогіка і психологія вищої школи: навч. посіб. для молодих викладачів, аспірантів і майбутніх магістрів / О. В. Мороз, О. С. Падалка, В. І. Юрченко. – К: НПУ, 2013. – 267 с.
19. Ортинський В. П. Педагогіка вищої школи / В. П. Ортинський. – К: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
20. Сисоєва С. О. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: монографія / С. О. Сисоєва, П. М. Воловик, А. М. Алексюк. – К: ВІПОЛ, 2011. – 502 с.
21. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – К: ЦУЛ, 2014. – 320 с. – (2- вид).

22. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи / М. М. Фіцула. – К: Академвидав, 2014. – 341 с. – (2-ге вид., доп).

### Допоміжна

1. Алексеева О. В. Формування громадянської позиції сучасної молоді / О. В. Алексеева. // Вісник АПН України. – 2016. – №2. – С. 31–35.
2. Арыдин В. М. Учебная деятельность студентов. Справочное пособие для абитуриентов, студентов, молодых преподавателей / В. М. Арыдин, Г. А. Атанов. – Донецк: ЕАИ-пресс, 2007. – 80 с.
3. Антонова Н.О. Кризові явища у професійному становленні студентів психологів та психологів-практиків // Актуальні проблеми психології. – Т. V: Психофізіологія. Психологія праці. Експериментальна психологія. / За ред. С.Д. Максименка. – К: ІВЦ Держкомстату України, 2007. – Вип. 6. – С. 3 – 9.
4. Акімова О. В. Методичні рекомендації до комплексного екзамену для студентів спеціальності «Педагогіка вищої школи» освітньо-кваліфікаційного рівня магістра / О. В. Акімова, В. В. Каплінський, Н. Б. Хамська. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 50 с.
5. Балл Г. О. Принцип раціогуманізму та його значення для психології // Наук. зап. Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / Г. О. Балл. // Міленіум. – 2016. – №25. – С. 81–97.
6. Білик Л. Формування соціально-психологічної культури студентської молоді у вищому навчальному закладі / Л. Білик, Т. Супрун. // Вища освіта в Україні. – 2014. – С. 105–109.
7. Білик М. Особистісні чинники формування ідейно-політичних настановлень студентської молоді / М. Білик. // Соціальна психологія: Український науковий журнал. – 2016. – С. 50–61.
8. Бурдейна Л. Діалогічне спілкування як необхідна умова формування моральної культури студентської молоді / Л. Бурдейна // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2014. – С. 38-46.

9. Галян О. І. Діалогічна парадигма міжособистісної педагогічної взаємодії / О. І. Галян // Психологія: 36. наук, праць. – Вип. 1 (4). – К: НПУ, 2019 – С. 82-88.
8. Вест Ч. М. Университеты мирового класса: американский опыт / Ч. М. Вест. // Вестник высшей школы. – 2015. – №2. – С. 34–36.
9. Вачков И. В. Методика преподавания психологии / И. В. Вачков. – М: Ось-89, 2008. – 208 с.
10. Громкова М. Т. Психология и педагогика профессиональной деятельности: учеб. пособие для вузов / М. Т. Громкова. – М: ЮНИТИ-ДАНА, 2013. – 415 с. – (Педагогическая школа. XXI век).
11. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс / В. М. Кухаренко, Н. Г. Сиротенко, О. В. Рибалко. – Х. НТУ «ХПІ»: Торсінг, 2012. – 320 с. – (3-тє вид).
12. Карандашев В. Н. Методика преподавания психологии: Учебное пособие / В. Н. Карандашев. – Питер: СПб, 2008. – 126 с.
13. Левківська Г. П. Адаптація першокурсників в умовах вищого закладу освіти: навч. посібник / Г. П. Левківська, В. Є. Сорочинська, В. С. Штифурак. – К: ЦНЛ, 2011.– 128 с.
14. Образцов П. И. Методы и методология психолого-педагогического исследования / П. И. Образцов. – СПб.: Питер, 2014. – 268 с.
15. Реан А. Педагогика: Учебник для вузов / Н. Бордовская, А. Реан. – СПб.: Питер, 2003. – 304 с.
16. Педагогическая психология: Хрестоматия / Сост. В. Н. Карандашев, В. Н. Носова, О. Н. Щепелина. – СПб.: Питер, 2006. – 412 с.
17. Подласый И. П. Педагогика: Новый курс: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений: В 2 кн. / И. П. Подласый – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2013. – (Кн.1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.)
18. Приходько В. В. Про механізми розуміння як умову розгортання навчальної діяльності студентів / В. В. Приходько // Нива знань. Науково–методичний альманах. – Дніпропетровськ, 2016. – № 1. – С. 51-54.

19. Приходько В. В. Словник термінів і понять з педагогіки вищої школи: Посібник. / В. В. Приходько, В. В. Малий, В. Л. Галацька, М. А. Мироненко. – Дніпропетровськ: НГУ, 2015. – 182 с.
20. Салов О. В. Основи педагогіки вищої школи: Навчальний посібник / О. В. Салов. – Дніпропетровськ: НГУ, 2003. – 183 с.
21. Савченко Л. Вивчення ціннісних орієнтацій сучасної студентської молоді / Л. Савченко. // Безпека життєдіяльності. – 2006. – С. 30-33.